VĖJO PĖDSAKAIS

Atradimų tako idėjų konkursas

Projekto autorė: Rusnė Banevičiūtė

KONTEKSTAI IR DABARTINĖ SITUACIJA

....

Neries upė

Teritorijos industrinis identitetas

Flora ir fauna

Geležinkelio bėgiai

Erozinis kalvynas

Užusienio + Launagių bendruomenės

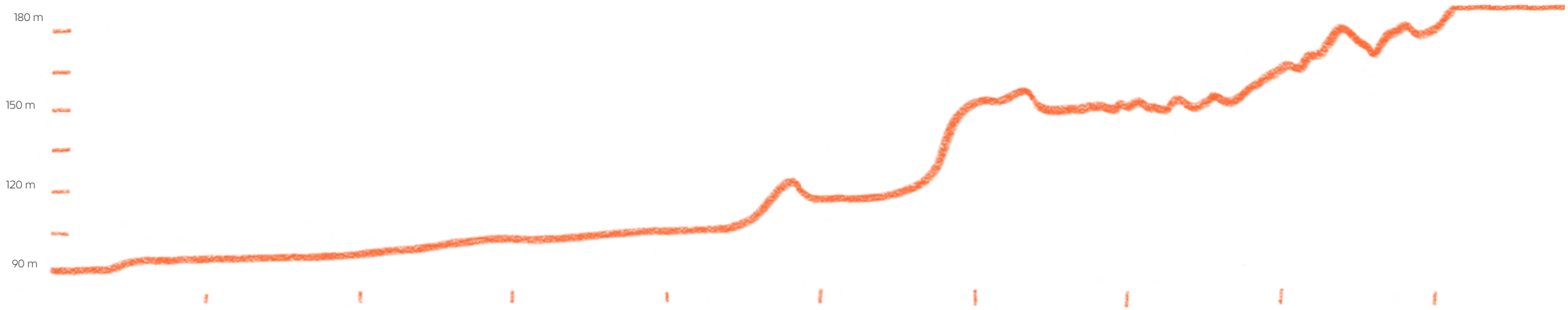

Reljefo pokytis

KRAŠTOVAIZDIS

Šio miško vertybė - gamtos įvairovė ir unikalus reljefas. Projektuojant svarbiausia išsaugoti kraštovaizdį: atnaujinti senus takus, judėjimą derinti prie gamtos formų ir naujus sprendimus įgyvendinti nepažeidžiant natūralių buveinių.
Gyvena 6 šikšnosparnių rūšys.
Į Raudonąją knygą įrašytos augalų rūšys: tamsialapis skiautalūpis, žalioji plateivė ir dirvinis česnakas.

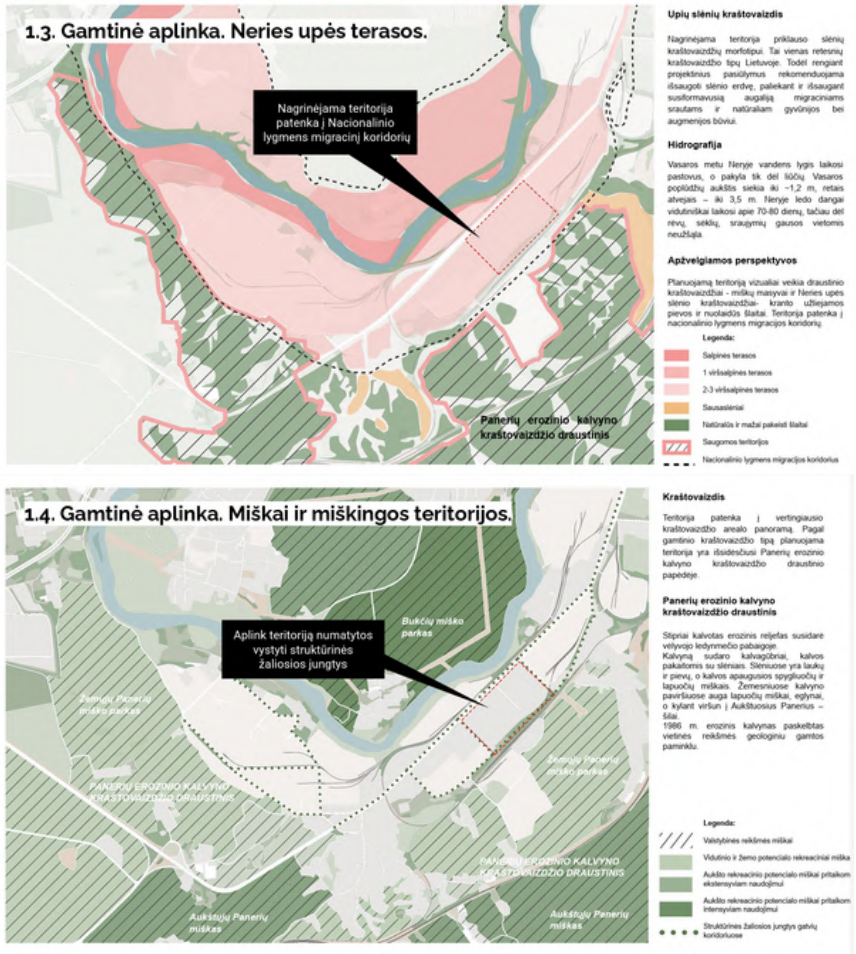

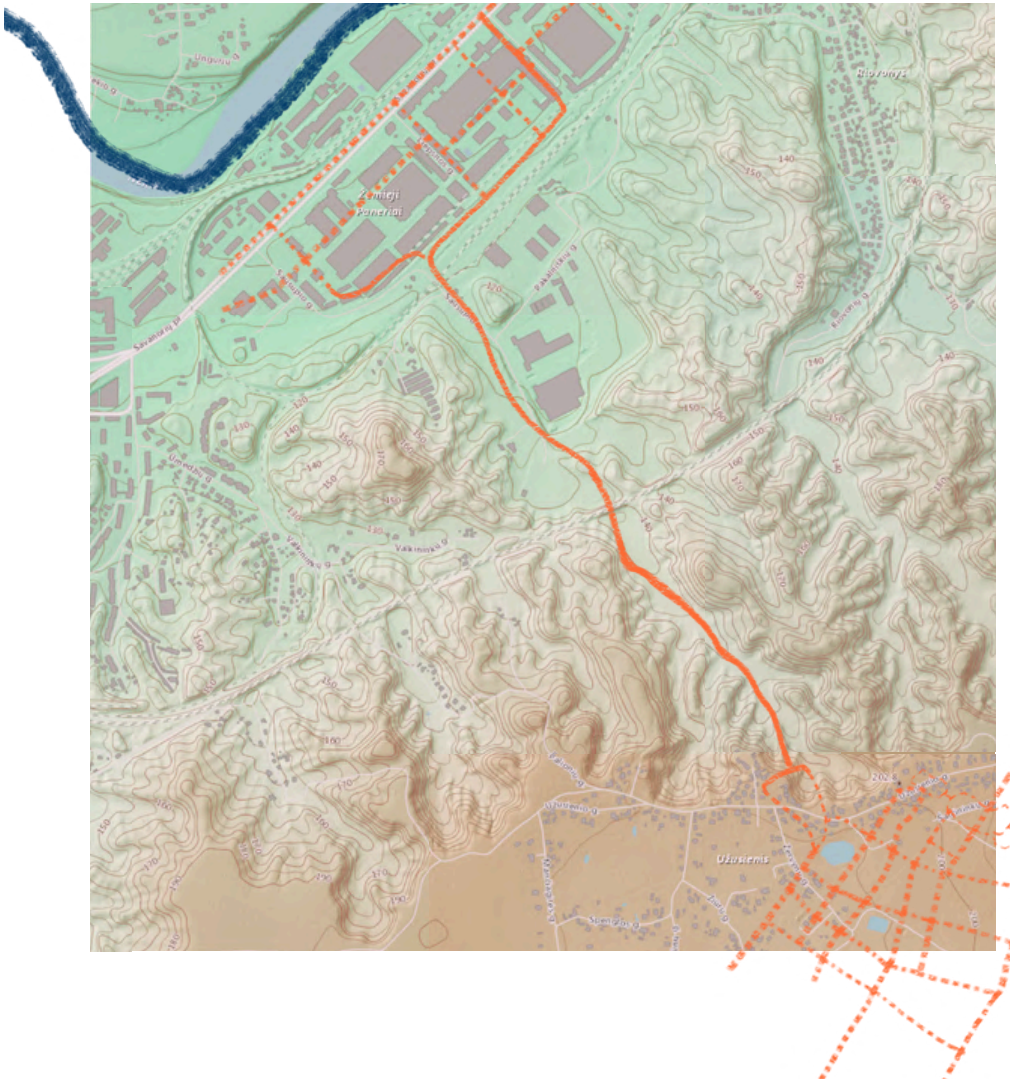

Vilniaus Baldų teritorijos studija. BAULAND

ESAMI JUDĖJIMO TINKLAI

Šioje teritorijoje jau egzistuoja neformalių takų tinklas, čia iki šiol vyksta bėgimo į kalvas varžybos, o anksčiau yra vykę ir kalnų dviračių lenktynės. Taip pat šią teritoriją kerta 100km aplink Vilnių takas. Sujungus šiuos takelius į vieną aiškų tinklą, jie puikiai tiks tiek kasdieniams pasivaikščiojimams, tiek sportuojantiems gamtoje.

Pėsčiųjų Takai

Aktyviausi dviračių sporto maršrutai

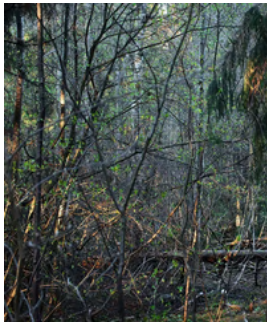

Nuotraukos: @begimasxtrasa

ISTORIJA

Istoriniai žemėlapiai atskleidžia miške išlikusį, tačiau apleistą taką, tai rodo, kad užuot kūrus naują maršrutą, projektu galima atgaivinti istorinį taką ir grąžinti jam tiesioginės jungties tarp aplinkinių rajonų vaidmenį.

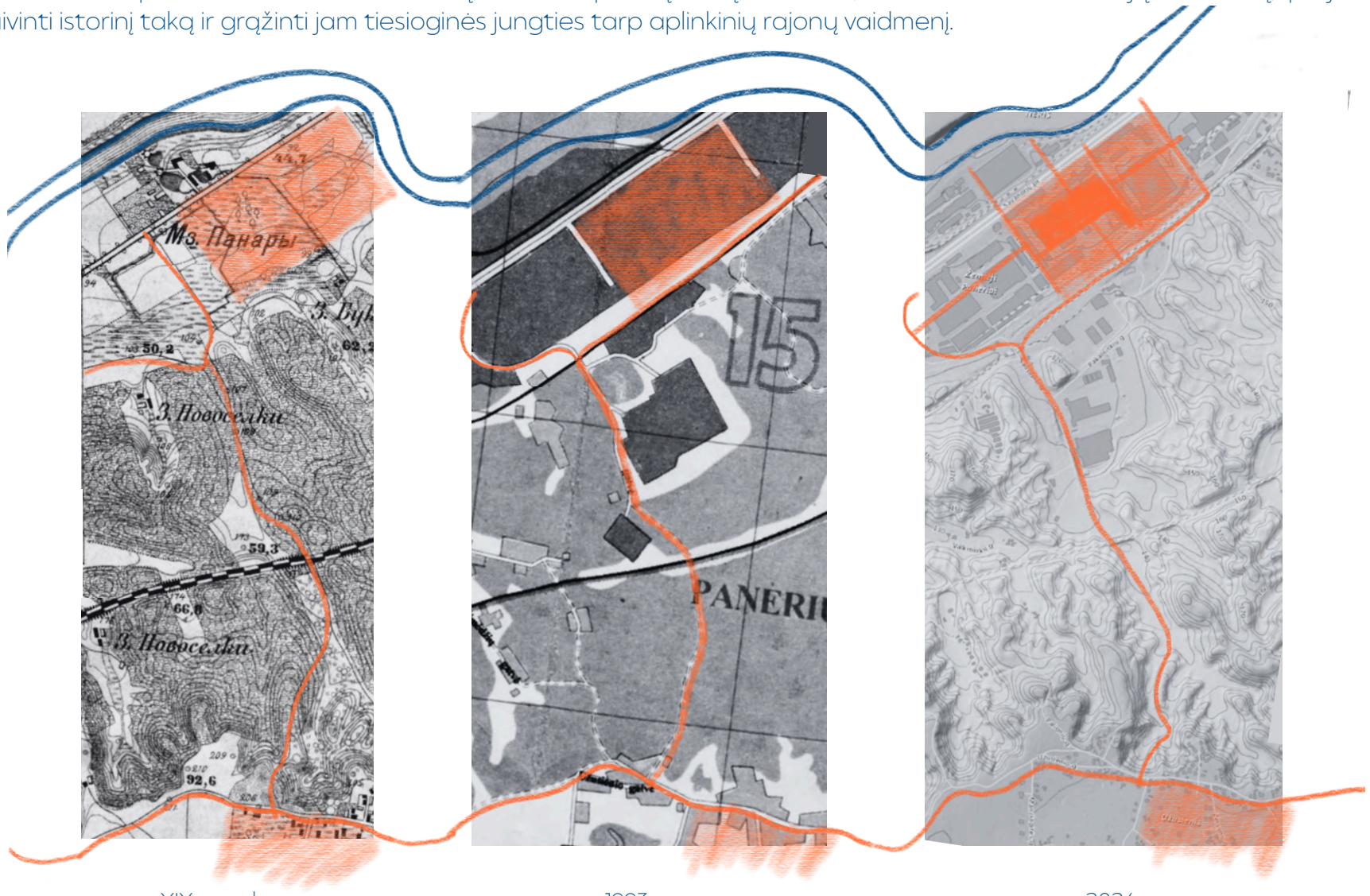

XIX a. pab. 1993 m. 2026 m.

IŠVADOS

IŠSAUGOTI
Kraštovaizdis, prie kurio reikia prisitaikyti, netrikdyti.
Status erozinis reljefas, gilios griovos ir vertingos miško buveinės apsunkina judėjimą bei daro vietovę pažeidžiamą - nekontroliuojamas vaikščiojimas gali jai pakenkti. Esamas reljefas ir ekologinė struktūra diktuoja projektinius sprendimus: pirmenybė teikiama jau esamiems takams, atsižvelgiant į palankiausius reljefo pokyčius. Būtinosios intervencijos atliekamos jautriai reaguojant į aplinką.

SUJUNGTI
Nors egzistuoja neformalūs takai, teritorijoje trūksta aiškaus, ištisinio pėsčiųjų ryšio, (ypatingai) tarp aplinkinių rajonų - dėl to miškas tampa labiau kliūtimi nei jungtimi. Proga atkurti istorinį taką paverčiant jį tiesiogine, saugia ir visais metų laikais tinkama kasdiene jungtimi.

ATSKLEISTI
Teritorija apjungia pramoninio paveldo sluoksnius, savitą gamtinį kraštovaizdį ir vietos kultūrinę tapatybę, tačiau šie elementai išlieka tarpusavyje atskirti ir didžiąja dalimi neatrasti. Siekiama atskleisti vietos charakterį, pasitelkiant įvietintomis intervencijomis, kurios įprasmina senosios Vilkpėdės bei naujai kylančių Launagių legendas bei mišką kaip bendrą, visiems atvirą kraštovaizdį.

LEGENDOS IR MITAI

Launagis - senas lietuviškas žodis, reiškiantis pietų vėją.

Vilkpėdės pavadinimas ir mitas kildinami iš senovinio švento akmens, ant kurio vilkas, besivaikydamas ožką, paliko savo pėdos įspaudą. Istorinis Vilkpėdės kaimas, šiandien - Vilniaus miesto dalis, kūrėsi prie šio akmens. Apie 1937 m. jis buvo suskaldytas ir panaudotas gatvės grindiniui, tačiau vardas ir legenda liko.

Vilkpėdės legenda svarbi rajono tapatybės dalis. Tai suteikia būtinybę šį vietos paveldą interpretuoti naujai, atskleidžiant Launagių rajono charakterį. Per vilko, ožkos ir vėjo simbolius sujungti abi vietoves, o senąjį pasakojimą apie persekiojimą pratęsti kaip naują istoriją apie gyvenimą kartu.

Nuotrauka nr.1: NeakivaizdinisVilnius.lt

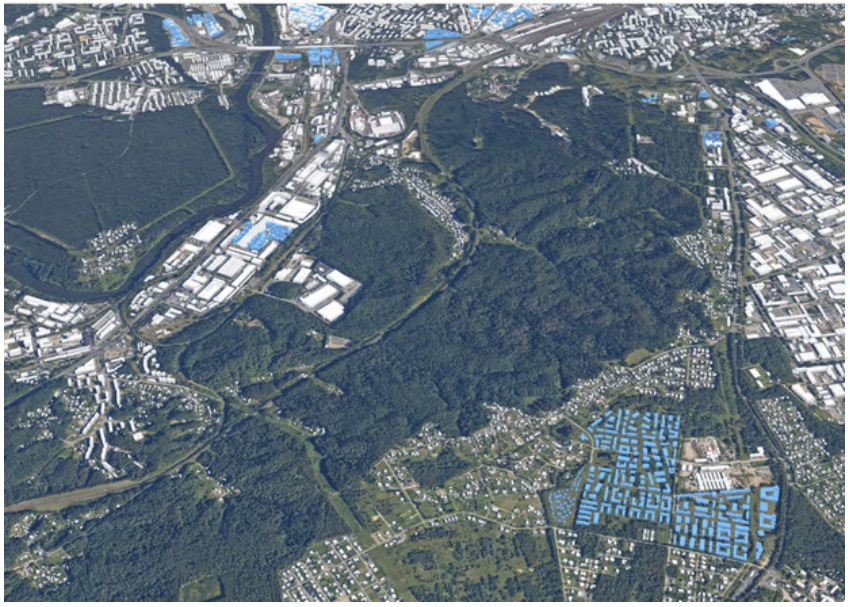

Nuotrauka nr.2: DOARCHITECTS

TERITORIJOS VEIKĖJAI

VILKAS

Moto: “Kertam kampą”
Norai: Tiesus, greitas ir patikimas susisiekimas.

OŽKA

Moto: “Sustok, akimirka žavinga!”
Norai: Vieta sustoti, prisėsti, stebėti, įkvėpti, pažinti.
Pasivaikščiojimai ir alternatyvūs maršrutai, skirti visiem.

VĖJAS

Moto: “Gazas dugnas”
Norai: Maršrutai, išnaudojantys kraštovaizdžio topografiją sportui.

KURIAMI TAKŲ CHARAKTERIAI

Vilkpėdės ir Launagio santuoka

Atsižvelgiant į reljefą ir istorinius takus atkuriamas takas kaip pagrindinė pėsčiųjų jungtis.
Aiškiai išskiriami įėjimai, naudojamos kryptį nurodančios žymos.

Atradimų ratas

Kuriamas istorijų maršrutas skatinantis miško pažinimą ir patirtinį pasivaikščiojimą. Jungiami esami miško takai.
Įrengiamos nedidelės poilsio vietos.
Žaismingos informacinės lentelės, pristatančios vietos gamtą, istoriją ir mitologiją.

Linksmieji Panerių kalneliai

Takas atveriantis Panerių erozinio kalvyno potencialą sportui.
Įvairaus ilgio ir aukščių skirtumų bekelės bėgimo trasos.
Pažymėti maršrutai treniruotėms kalvotose vietovėse.

"Kertam kampą"

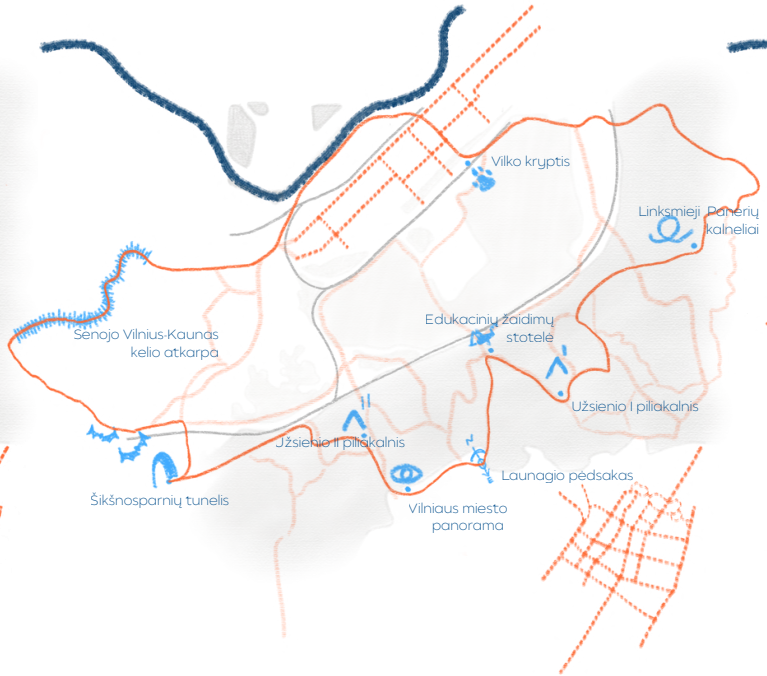

"Sustok, akimirka žavinga!"

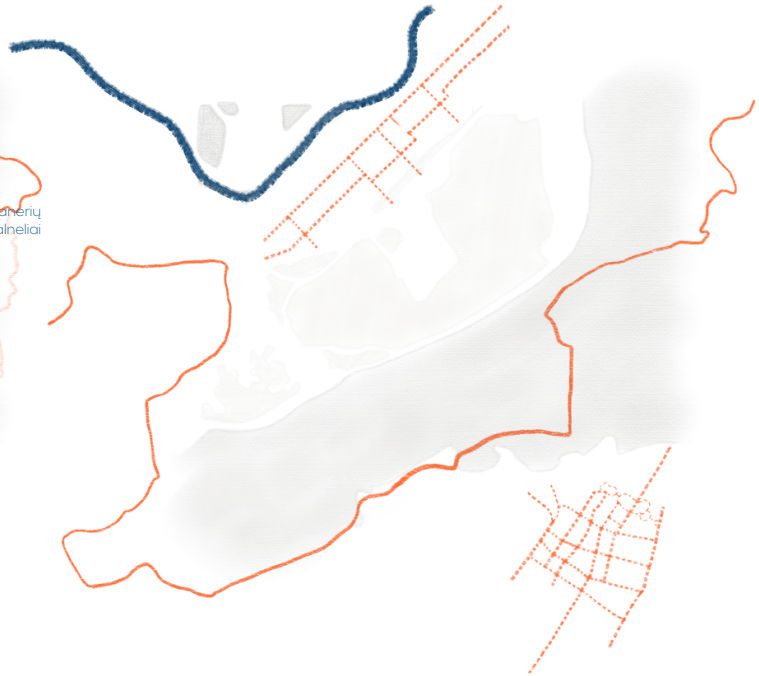

"Gazas dugnas"

PAGRINDINIO TAKO DETALIZACIJA

“Kertam kampą”

“Vilkpėdės ir Launagio santuoka”

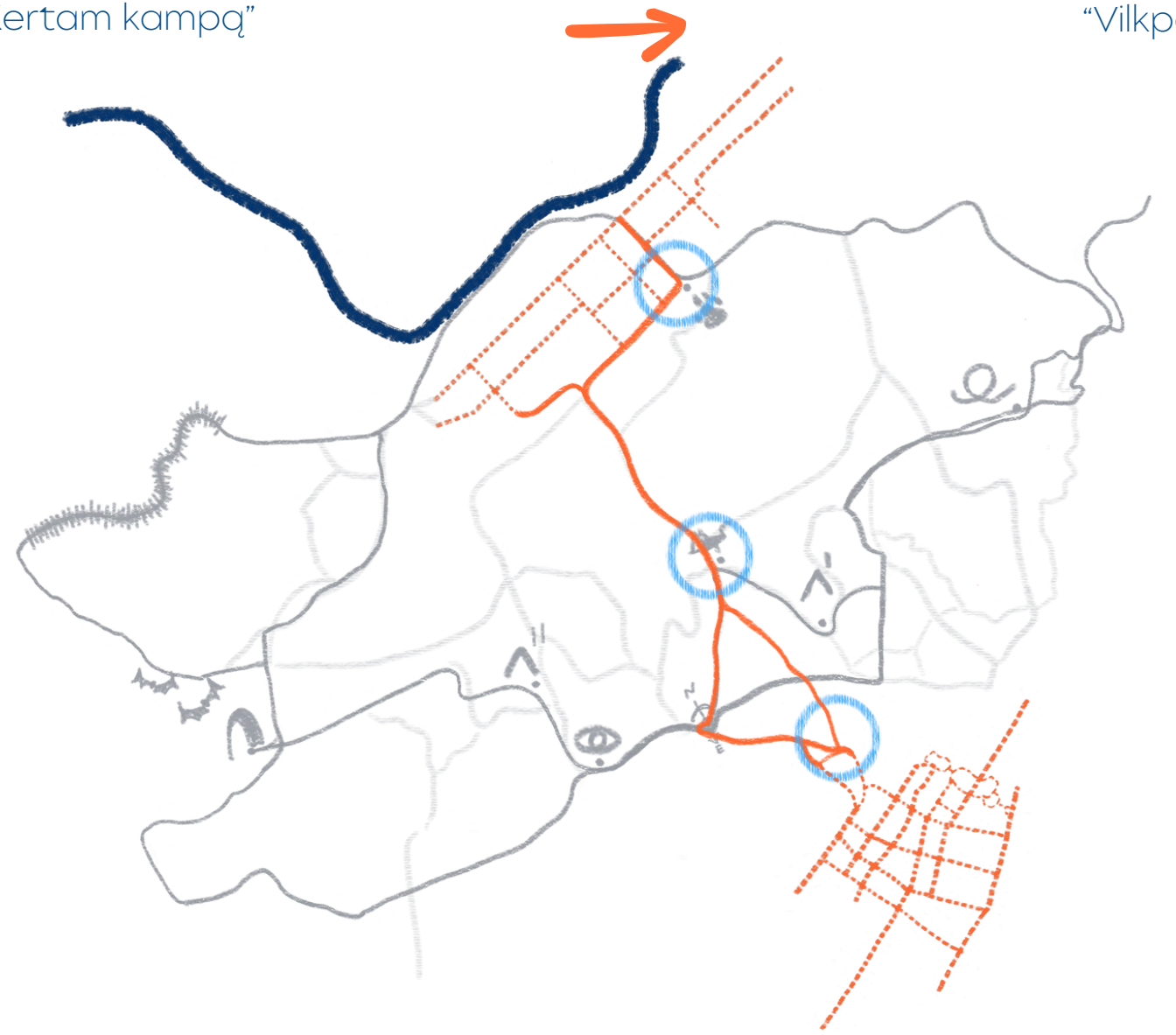

Vilko pakvietimas

Ceremonijos vieta

Padų pustymo aikštelė

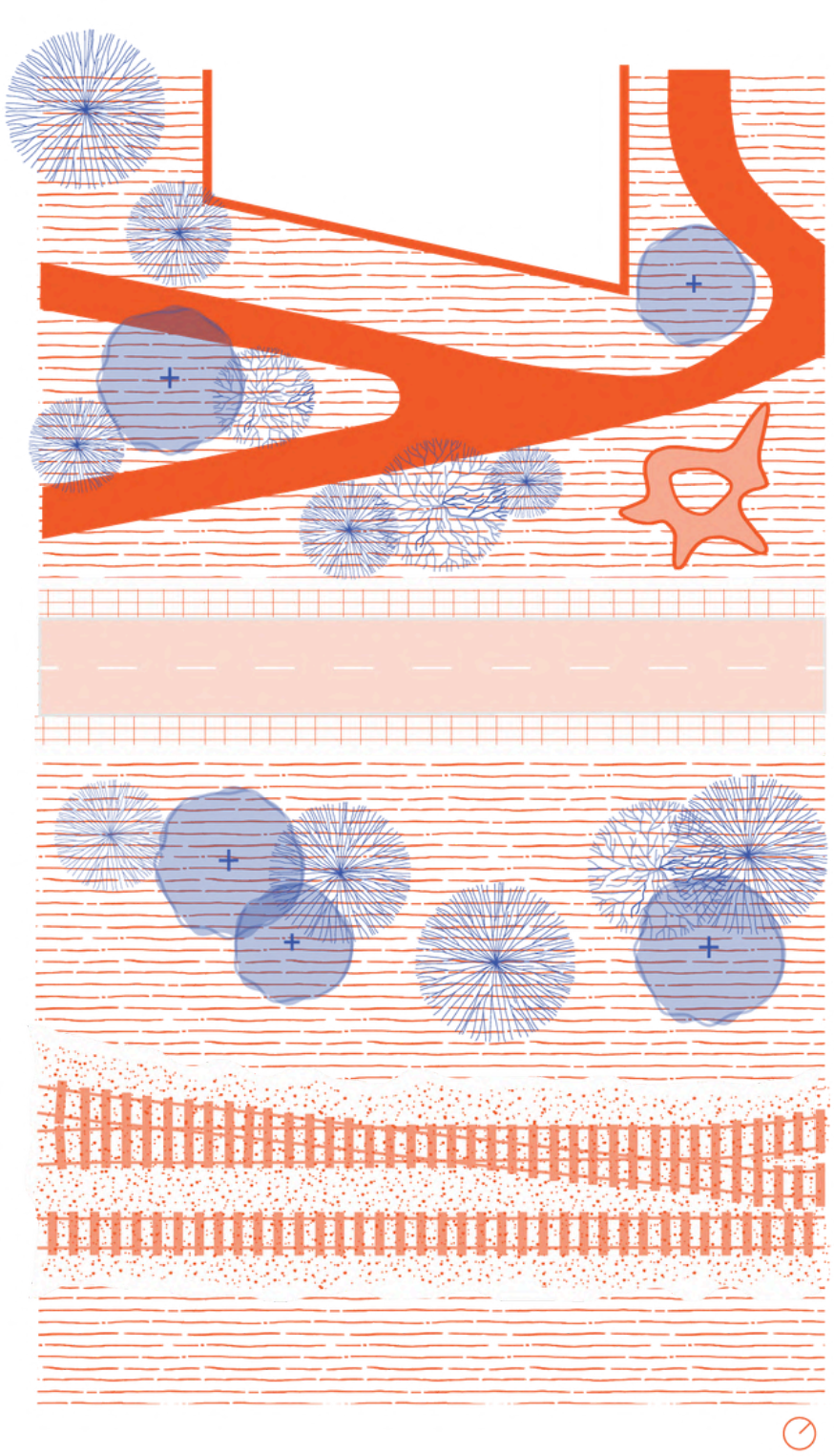

VILKO PAKVIETIMAS

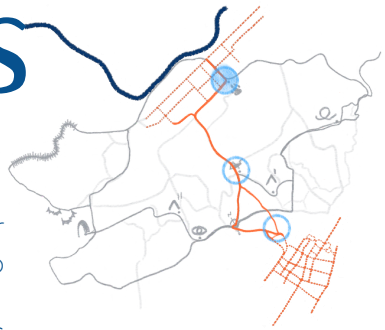

Teritorijos pareiga: Kviesti pasilikti

Atradimų akligatvis jungiamas su naujai formuojama Vilkpėdės ir Launagių jungtimi per Panerių erozinio kalvyno kraštovaizdžio draustinį.
Teritorijoje planuojami dviračių, bei pėsčiųjų takai, nauja C kategorijos gatvė, autobusų bei traukinių stotelės. Siūloma aplinkai charakterio suteikti naudojant meno objektus (sufleruojančius apie vietos istoriją), poilsio stoteles bei visžalius želdinius

Pamąstymai:

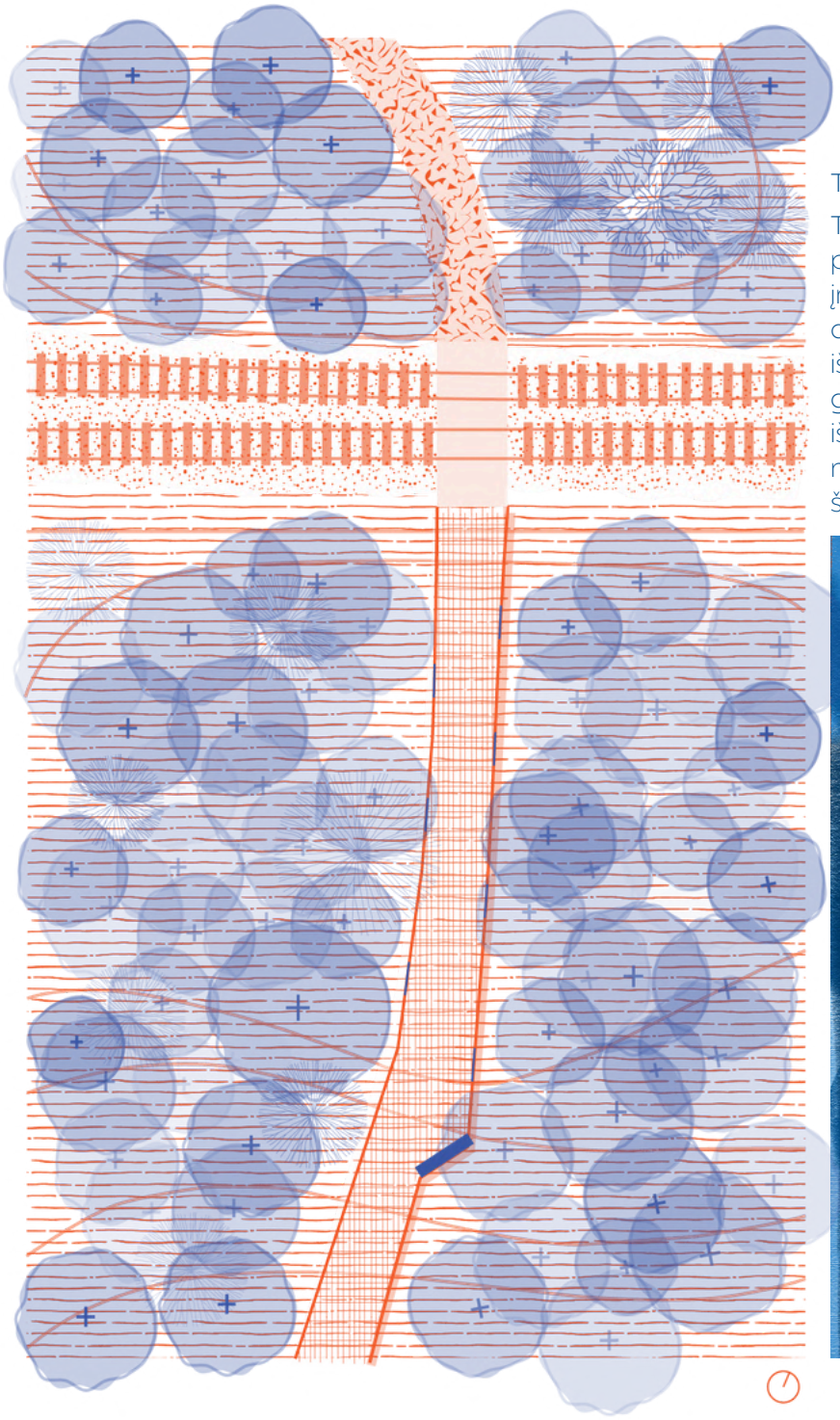

CEREMONIJOS VIETA

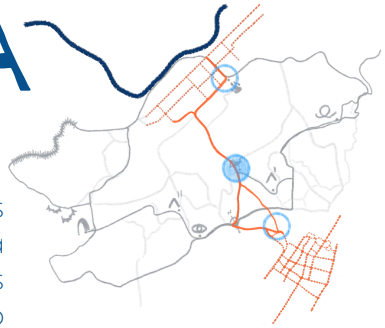

Teritorijos pareiga: Kviesti pažinti

Take numatomos kelios edukacinės programos stotelės, skirtos pažinti, suprasti bei gerbti gamtą. Draustinio viduryje siūloma įrengti metalinių gardelių takus ant 30 cm virš žemės pakeltos dangos, paliekant po ja pakankamai erdvės gyvūnams judėti - taip išvengiama pavojaus, kad jie gali būti užminti. Netoliese esantis geležinkelis, bei industrinis rajono charakteris tampa inspiracija tako išraiškai. O kad tamsiu paros metu vaikščioti būtų maloniau, netrukdant miško gyventojams, siūlomi judesiu aktyvuojami šviestuvai palei tako kraštus.

Pamąstymai:

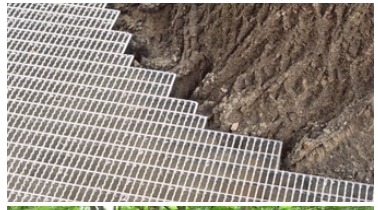

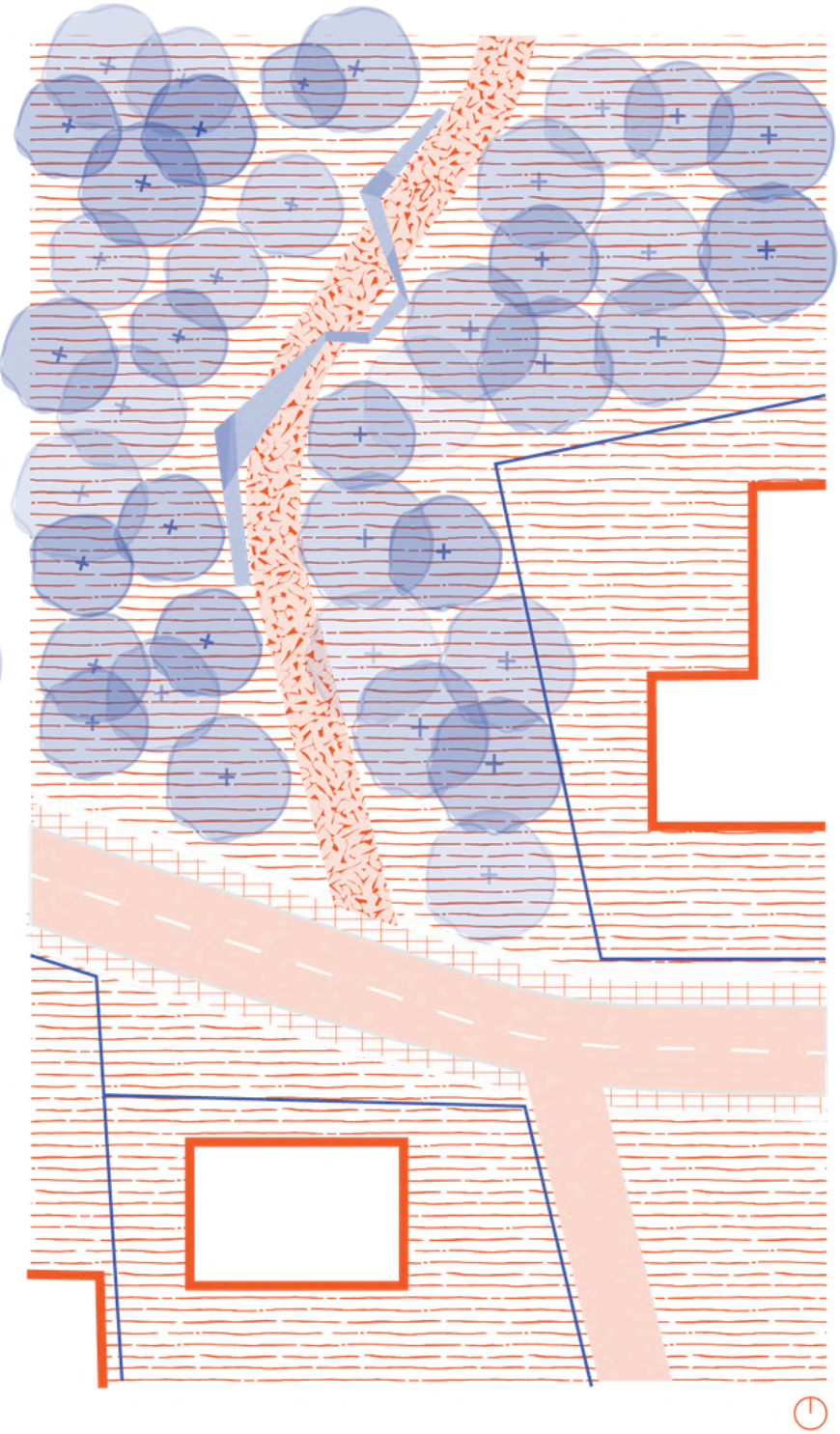

PADŲ PUSTYMO AIKŠTELĖ

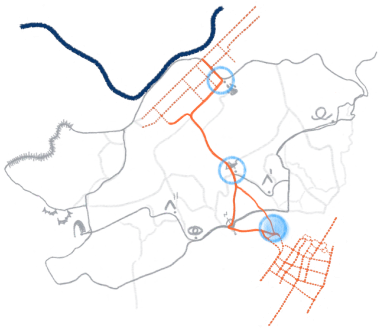

Teritorijos pareiga: Kviesti užeiti

Takas dengiamas medžių skiedrų danga. Prie įėjimo į draustinį siūloma meninė intervencija aiškiai pažyminti pagrindinius “vartus” į draustinį. Pakeliui naudojamos mažos žaidybinės intervencijos skatinančios žmogaus įsitraukimą (supynės, laipiojimo bokšteliai, meno kūriniai)

Pamąstymai

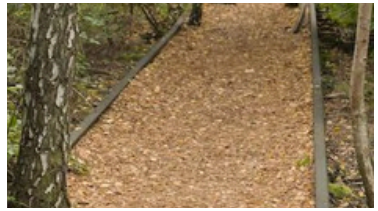

PJŪVIS

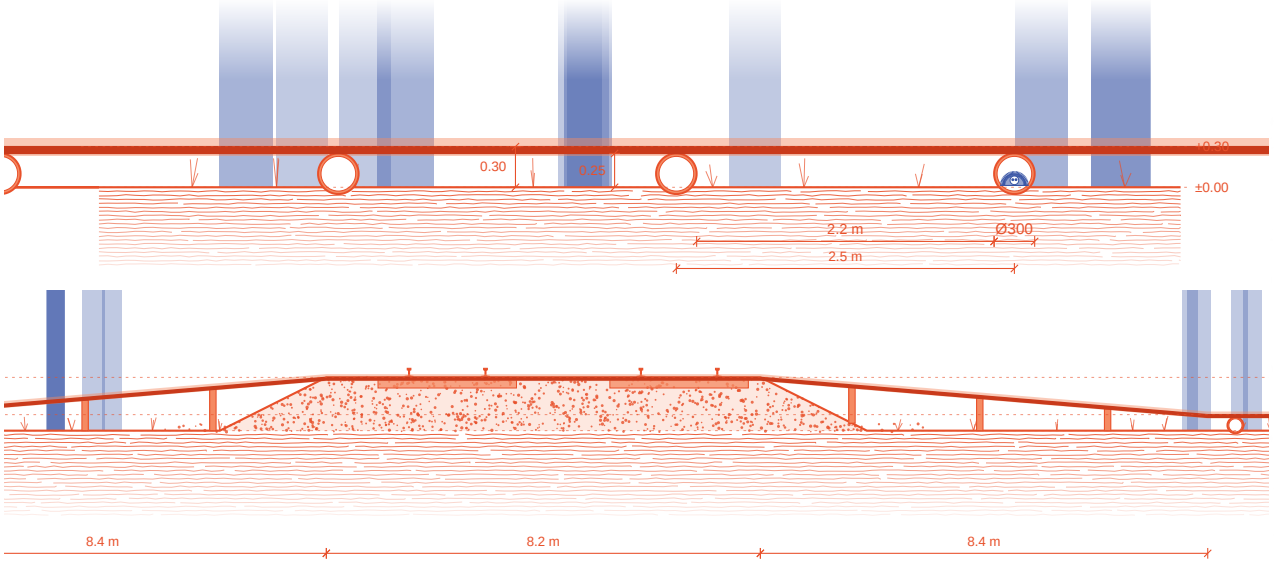

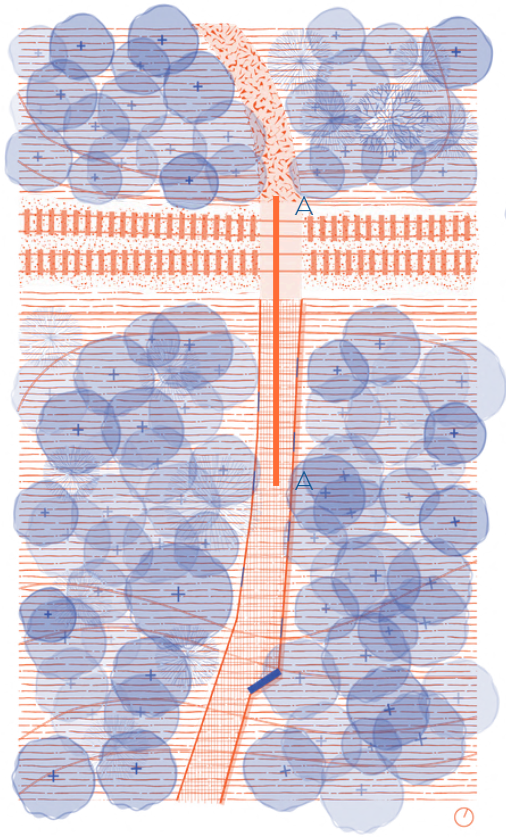

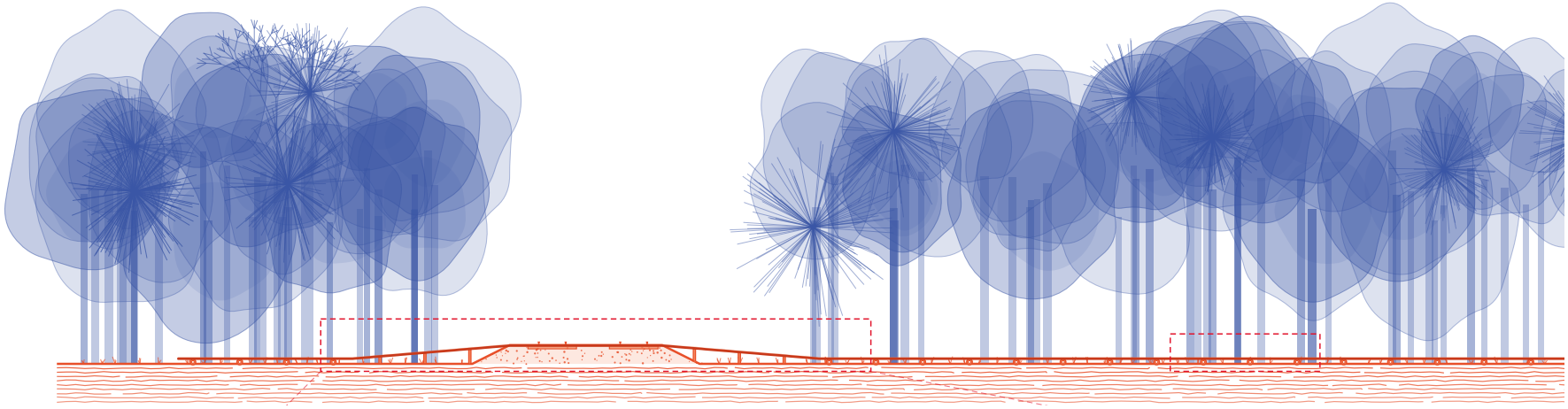

Pjūvis A - A

VĖJO PĖDSAKAS

Taigi, nors ir yra miesto aplinkoje, šis gamtos parkas yra erdvė, skirta ribotai veiklai: pasivaikščiojimams takais, poilsiui ir, svarbiausia, gamtos stebėjimui pačioje miesto širdyje. Be to, parkas tvarkomas visiškai tausojant aplinką: augalinės atliekos susmulkinamos ir panaudojamos kaip danga takams. Siekiama vykdyti tokias intervencijas, kurios gamtoje paliktų tik lengvai praskriejusio vėjo pėdsaką.

